

Pingpong met wachtlijsten

- donderdag 19 juni 2008
- Auteur:

Een moderne maatschappij moet een einde maken aan de onzekerheid in de gehandicaptenzorg. Pol De Wilde

© Pol De Wilde - Corelio

WAAROM IS HET RECHT OP ZORG NIET AFDWINGBAAR? — Het wegwerken van de wachtlijsten in de gehandicaptenzorg is volgens MARC VAN GESTEL geen geldkwestie, maar een kwestie van politiek onvermogen.

De geboorte van een dochter met een ernstige mentale handicap 25 jaar geleden veranderde mijn leven. Ik had net de universiteit verlaten als een ingenieur met torenhoge ambities en evolueerde naar een bezorgde vader die verantwoordelijk werd voor een gezin met een gehandicapt kind, een gehandicapt gezin.

Jarenlang was ik tevreden en dankbaar om de zorgzame maatschappij waarin we leefden. Telkens we noodgedwongen meer bijstand zochten, kregen we op relatief korte termijn een antwoord, een voorbeeld van 'geluk bij een ongeluk'.

Toen onze kinderen zeven jaar geleden volwassen werden, ontdekten we de wachtlijsten. Ons naïef gevoel van een zorgzame maatschappij was snel voorbij door de onzekerheid over onze toekomst. We hadden twee opties: ofwel enkel voor ons kind een oplossing zoeken, ofwel solidair met anderen strijden voor alle wachtenden. Samen met enkele ouders kozen we voor solidariteit met hen die niet mondig waren. We richtten vzw Opvang Tekort op, met als enige doel onze vzw overbodig te maken.

Ondertussen hebben we een lange weg afgelegd. We zorgden dat de wachtlijsten op het voorplan kwamen en bleven. We belaagden alle bevoegde ministers en pleegden veel overleg. We aanhoorden veel analyses en allerlei excuses. Meestal verwees men naar het financiële onvermogen. Zeven jaar later moeten we besluiten dat het vooral om een politiek onvermogen gaat. Het wegwerken van de tekorten in de opvang van gehandicapten is bovendien de inzet geworden van een pingpongspel tussen meerdere spelers.

Enerzijds is er de spanning in de Vlaamse regering, waar de huidige coalitiepartners van CD&V de bolwassing over de wachtlijsten in de aanloop van de vorige Vlaamse verkiezingen nog niet vergeten zijn. Ze staan klaar om CD&V volgend jaar de rekening te presenteren. Anderzijds zijn er federale ministers die zeggen bereid te zijn gehandicapten te helpen, maar niet mogen van de Vlaamse partijen. Daarenboven merken we ook een zekere gelatenheid bij de media: 'zijn die wachtlijsten wel oplosbaar?'

Voor alle duidelijkheid: wij zijn dankbaar voor elke extra plaats. We kunnen echter niet rusten voor we de zekerheid hebben dat elk kind met een handicap krijgt wat de overheid beloofde. Het kan niet dat de overheid 'toegangstickets' uitdeelt voor de zorg, maar onvoldoende provisie aanlegt om die diensten effectief te leveren. De enige oplossing is zorg afdwingbaar te maken, net zoals basismobiliteit.

Vorige week was ik te gast bij collega-ouders uit Brussel. Zij kregen een gebouw in bruikleen van de regio der gebouwen. Op de voorstelling waren vier federale (vice)premiers, één gewestminister en één federale staatsecretaris. Behalve Yves Leterme (CD&V) was ik de enige Vlaming, maar we werden met open armen ontvangen.

Als Vlaming was ik ontroerd door - en zelfs een tikje jaloers op - de bereidwilligheid van alle ministers om oplossingen te zoeken, over alle partijgrenzen heen, ieder vanuit zijn bevoegdheid. Dat zorgde ter plaatse voor een positieve en dynamische sfeer. Tijdens de vragenronde vroeg ik aan minister Laurette Onkelinx (PS) of zij dacht dat er een wet kon komen die het recht op zorg afdwingbaar zou maken. Zij antwoordde dat Franstaligen zeker 'ja' zouden zeggen, maar dat de Vlamingen dat niet zouden toelaten, hoewel ze dat tegen ons niet zouden willen toegeven. Maar ze wou er niet verder op ingaan om 'de onderhandelingen' niet te bemoeilijken.

Na de academische zitting werd ik aangesproken door een professor uit Bergen. Hij kon niet begrijpen dat er nog wachtlijsten waren in Vlaanderen want 'er is toch geld genoeg'. Ik probeerde hem uit te leggen dat Vlaanderen wel voor 600 miljoen euro schulden mocht overnemen van de gemeenten maar dat men dat geld niet mocht gebruiken om wachtlijsten weg te werken. De gepensioneerde professor schudde onbegrijpend het hoofd en wenste ons 'veel succes' in Vlaanderen.

Vorig weekend stond ik als vrijwilliger tombolalotjes te verkopen voor de afbetaling van een nieuwbouw voor volwassenen gehandicapten. Telkens moest ik uitleggen dat de overheid maar 60procent subsidieert en dat we de overige 40procent bij elkaar moeten bedelen. Eén reactie sloeg me met verstomming: 'dat wil dus zeggen dat ik al betaald heb via de belastingen en dat ik nu nog eens moet betalen?'

Deze week las ik volgend persbericht: een 88-jarige Fin schoot thuis zijn twee 50-jarige dochters met een mentale handicap dood, reed naar het rusthuis waar hij zijn dementerende vrouw vermoordde, reed terug naar huis waar hij zelfmoord pleegde. Hoe afschuwelijk ook, toch begrijpen we hem en voelen we mee met die vader die geen andere oplossing zag en - ook nu - nauwgezet zijn verantwoordelijkheid nam.

Anno 2008 zijn we toe aan een nieuwe fase in de gehandicaptenzorg. Een moderne maatschappij moet een einde maken aan de onzekerheid in de gehandicaptenzorg en niet langer rekenen op liefdadigheid. Wij pleiten voor een duidelijke erkenningsprocedure van de handicap, liefst uniform

over heel België en geldig voor alle beleidsniveaus. Bovendien moet de maatschappij duidelijk zeggen wat een persoon met een handicap wel of niet mag verwachten van de overheid. Dat zal tot een publiek maatschappelijk debat leiden, maar alleen zo kan de zorg betaalbaar blijven. De overheid moet uiteraard voldoende provisie aanleggen om de beloftes effectief te kunnen inlossen. Enkel dan zullen de wachtlijsten verdwijnen, en ook de vzw Opvang Tekort.

Marc Van Gestel is medeoprichter van de vzw Opvang Tekort